Eduskunnan lakivaliokunnalle

Dan Helenius

Rikos- ja prosessioikeuden professori

Helsingin yliopisto

Lausunto lakialoitteesta laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta (LA 3/2026 vp) ja toimenpidealoitteesta eläinsuojelurikosten rangaistusten koventamisesta ja eläintenpitokiellon pidentämisestä (TPA 41/2025 vp)

Minulta on pyydetty lausunto yllä mainituista aloitteista. Saamastani luottamuksesta kiittäen esitän seuraavan lausunnon.

Toimenpidealoitteessa peräänkuulutetaan ankarampia rangaistuksia eläinsuojelurikoksista, mukaan lukien eläintenpitokiellon säännönmukaisempaa soveltamista. Tältä osin totean ensinnäkin, että eläintenpitokielto on tarkoitettu turvaamistoimenpiteeksi, eikä rangaistukseksi. Eläintenpitokielto tulee siten määrätä siinä määrin, kuin se on tarpeen ottaen huomioon eläinten hyvinvoinnin turvaamisen tai rikoksen uusimisriskin. Hallituksen esityksessä 130/2026 vp pyritään nimenomaan siihen, että eläintenpitokieltoa määrättäisiin nykyistä useammin perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen osalta. Esityksen tavoitteena on myös, että eläintenpitokieltoa pystytään tehokkaammin valvomaan tulevaisuudessa. Tältä osin viittaan lakivaliokunnalle antamaani lausuntoon.

Eläinsuojelurikoksen yleisen rangaistustason osalta totean, että rangaistusasteikko perusmuotoisesta eläinsuojelurikoksesta (RL 17:14) on sakko tai vankeus enintään kaksi vuotta ja törkeästä eläinsuojelurikoksesta (RL 17:15) vankeus vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta. Rangaistusasteikot ovat verrattavissa mm. metsästysrikoksesta (RL 48a:1) ja törkeästä metsästysrikoksesta (RL 48a:1a) sekä luonnonsuojelurikoksesta (RL 48:5) ja törkeästä luonnonsuojelurikoksesta (RL 48:5a) säädettyihin rangaistusasteikkoihin. Katson, että nämä rikokset ovat rangaistusarvoltaan pitkälti verrattavissa eläinsuojelurikoksen rangaistusarvoon eivätkä rangaistusasteikot ole ainakaan selvästi epäsuhtaisia toisiinsa. Lähtökohtaisesti en siten näe syytä muuttaa eläinsuojelurikoksesta säädettyjä rangaistusasteikkoja. Huomioon tulee myös ottaa, että eläinsuojelurikos kattaa vakavuusasteeltaan varsin vaihtelevia tekoja, jolloin sakko voimassa olevassa laissa säädettynä vähimmäisrangaistuksena voidaan edelleen pitää perusteltuna.

Oikeuskäytännössä saattaa kuitenkin olla, että eläinsuojelurikoksista tuomitut rangaistukset voidaan pitää liian lievinä nykyisten rangaistusasteikkojen puitteissa. Tätä tilannetta olisi kuitenkin pyrittävä korjaamaan erityisesti oikeuskäytäntöä ohjaavilla korkeimman oikeuden ennakkopäätöksillä.

Lakialoitteessa ehdotetaan puolestaan muutettavaksi rikoslakia siten, että lakiin lisättäisiin rikossäännös eläintenpitokiellon rikkomisesta ja kiellon rikkomisesta säädetyn rangaistusasteikon ankaroittamista. Lisäksi eläintenpitokiellon vähimmäiskestoa ehdotetaan pidennettäväksi nykyisestä yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen. Vastaavia muutosehdotuksia sisältyy myös hallituksen esitykseen 130/2026 vp ja viittaan tältä osin lakivaliokunnalle antamaani lausuntoon.

Espoossa 18.9.2026

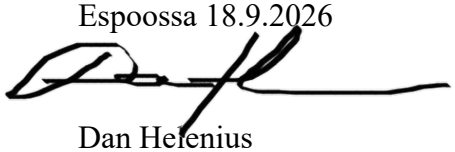

Dan Helenius

Rikos- ja prosessioikeuden professori